

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI AUDIOVIZUALE LA ORELE DE LIMBĂ SPANIOLĂ

Dorina SURUGIU, lector

Summary

The scientific technological progress and its impact on society requires thorough knowledge from teachers, along with efforts to successfully use them in the teaching/learning process. Undoubtedly, these teaching resources cannot be neglected in current times, as audiovisual material offered by media and the Internet can provide various alternatives for learning efficiently, benefiting both the student and the teacher. The process of European integration of our country requires major changes in our educational system, as well as its adjustment to European standards. Success in this field depends largely on the teaching staff's ability to create and apply efficient methods, in line with the changes that our society is experiencing. The use of ICT plays a major role in the teaching and studying of foreign languages, leading to an increase of educational efficiency and helping us face the challenges of the present and prepare for those of the future.

Progresul tehnologic științific a schimbat radical atât relația omului cu natura, cât și interacțiunea dintre persoane, de când, în ultimii ani, noile tehnologii de comunicare au devenit unul dintre produsele esențiale ale modernității. Dezvoltarea tot mai vertiginoasă a științei și tehnologiei, precum și impactul lor asupra societății este un subiect încă puțin studiat, deaceia e nevoie de făcut o serie de cercetări mult mai ample în acest domeniu.

Fiind un element nou în dezvoltarea accelerată a societății, această dezvoltare aduce cu sine modificări ale proceselor și fenomenelor specifice din viața noastră, dar totodată și schimbări atât în mentalitatea oamenilor, cât și în stilul lor de viață, privat și social. S-a creat un nou mediu ambiental, ce afectează nu doar relațiile interpersonale și forma de a percepe lumea înconjurătoare, dar și modul de a gândi și a simți. În acest sens putem să ne referim la impactul provocat de noile tehnologii asupra societății, dar și despre faptul că ajustările, care trebuie făcute, necesită eforturi mari din partea utilizatorilor, mai ales dacă vorbim despre sfera educațională.

Fiind fără îndoială niște resurse didactice, ce nu pot fi neglijate în epoca în care trăim, pentru a fi folosite eficient în procesul de predare-învățare-evaluare, din partea cadrelor didactice se cere nu doar a avea cunoștințe temeinice în domeniu și a face eforturi considerabile pentru a le implementa cu succes, dar mai ales a înțelege schimbările pe care le produc noile tehnologii în modul de învățare și în mentalitatea celor care învață. Mass-media și metodele audiovizuale pot oferi diverse alternative pentru o învățare cât mai eficientă, în beneficiul ambelor părți: atât al elevului/studentului, cât și al profesorului.

A forma și a dezvolta o competență constă în a ști cum să folosești această capacitate pentru ca ea să devină operațională. În cazul limbilor străine, formarea și dezvoltarea competenței de comunicare lingvistică și audiovizuală constă în a putea utiliza aceste limbi într-o formă coerentă, corectă și adecvată situației și contextului dat. Dezvoltarea acestei competențe implică, printre alte capacități, cea de a înțelege un mesaj, de a-l analiza și a produce noi mesaje în situații sociale concrete.

Din perspectiva didactică, în contextul educațional, pentru a atinge aceste scopuri, trebuie de format și dezvoltat capacitatea de a înțelege și de a produce enunțuri, folosite în diverse circumstanțe, iar pentru aceasta e nevoie de a cunoaște și a aplica toate strategiile și mijloacele necesare. Competența audiovizuală, care este parte componentă a competenței de comunicare, îi formează elevului/studentului deprinderile de a face schimb de informații, de a formula probleme și a rezolva situații, cât și de a putea interveni, modificând atât comportamentul propriu, cât și al celor din anturajul său [3].

A incorpora metodele audiovizuale în procesul de predare-învățare-evaluare înseamnă a găsi noi semnificații pentru cultura cotidiană a elevilor/studentilor, a o integra și a o valorifica în cadrul orelor de studiu. Mijloacele audiovizuale sunt mijloacele de comunicare socială care țin de imagine (de ex. fotografiile) și audiere, deaceia ele pot fi incluse cu succes în cadrul orelor de limbă străină pentru a comunica mesaje specifice. Printre cele mai des folosite sunt diapozitivele, proiectarea, video, power-point, sistemele multimedia, emisiuni de radio, televiziunea, ș.a.

În ultimele decenii în țara noastră s-au făcut pași importanți pentru a efectua transformările necesare pentru sistemul nostru educațional impuse de cerințele Cadrului Comun European de Referință pentru Limbile Străine. De aici au apărut noi abordări ale politicilor lingvistice: învățarea limbilor străine devine o disciplină tot mai importantă, iar eforturile profesorilor de limbi străine devin tot mai mari. Acest lucru determină următoarele direcții în predarea/învățarea/evaluarea limbilor străine: elaborarea noilor strategii pentru a-i motiva pe cei ce învață aceste limbi; creativitate și diferențiere în predare-învățare; un nivel tot mai înalt de calitate a predării etc.

Pentru îndeplinirea tuturor acestor obiective, profesorul de LS are drept suport diferite mijloace auxiliare, printre care, nu în ultim rând, noile Tehnologii Informaționale de Comunicare, importanța cărora crește de la o zi la alta. Oferindu-i profesorului o serie de resurse și mijloace educative, ele îl ajută să monitorizeze mult mai eficient procesul de instruire, desigur, dacă aceste resurse sunt utilizate într-un mod corect.

Aceste resurse includ: telefonul cu toate serviciile pe care acesta le oferă, televiziunea, computerul care include: Internet, Skype, E-Mail, Facebook, Google, You Tube, etc. Toate aceste mijloace pot fi educative în măsura în care influențează asupra modului de învățare al elevului, precum și asupra felului în care se folosesc de ele pentru a învăța, deci, asupra cunoștințelor lor și a relației lor cu cunoașterea în general. Adică, acesta este un proces în care se regăsesc emoțiile și rațiunea, informația și reprezentarea. Deși uneori potențialul oferit de mijloacele audiovizuale este ignorat sau în genere nu i se recunoaște importanța, nu putem nega faptul că orice individ poate învăța multe lucruri din ele, mai ales din experiența de telespectator sau internaut: comportamente sociale (relații între sexe, comportamentul în societate, etc); cunoștințe despre teme generale (ecologie, pace în lume, diverse teme de istorie, economie etc.) ș.a.

Aceste teme pot avea un impact educativ asupra elevului, dar totodată pot servi drept bază pentru ilustrarea unei teme din manual și, ulterior, pentru discuții, comentarii, opinii, argumenare și justificare ale argumentelor, adică pot fi utilizate pentru dezvoltarea competenței comunicative cu toate componentele ei.

Pe lângă aceasta, toate aceste materiale pot servi și ca suport pentru audiere, deci, folosind mijloacele pe care ni le oferă audiovizualul la orele de LS, putem lucra cu toate cele patru componente necesare unei bune cunoașteri a unei limbi străine: audiere, vorbire (comentariu, conversație, analiză a celor văzute), citire a textului (dacă e vorba despre imagini ce includ un enunț sau text) și sciire (orice imagini însoțite de text pot servi drept bază pentru o eventuală expresie scrisă, fie eseu, comentariu sau compunere). Astfel, competența audiovizuală și folosirea ei la orele de LS formează și dezvoltă competențele socio-culturale și interculturale, contribuind în modul cel mai eficient la dezvoltarea competenței comunicative [1].

Inovațiile tehnologice au un ritm de dezvoltare rapid, iar sistemul de învățământ nu este în stare să-l asimileze și să-l folosească la maximum, deaceia de multe ori la orele de LS și nu numai, elevii sunt plictisiți și nu sunt motivați să învețe. Politicile educaționale ar trebui să țină cont de acest lucru și să racordeze programele de studiu, tehnicile și strategiile de predare la noile posibilități pe care ni le oferă TIC, adică, să adopte politici tehnologice educaționale în conformitate cu cerințele timpului [6].

Desigur, că nimic din toate acestea nu poate fi realizat, atât timp, cât centrele de educație și sălile de clasă nu vor fi dotate cu toate mijloacele necesare. Motivarea elevului/studentului de azi nu poate fi făcută fără a folosi toate avantajele pe care ni le oferă internetul, deoarece resursele pe care acestea ni le oferă nu sunt altceva decât o poartă de acces spre universul infinit al informației, iar tinerii de azi cunosc bine acest lucru [2].

Informațiile pe care mai înainte le puteai găsi doar în cele mai mari biblioteci, astăzi le poți găsi și utiliza ca suport didactic cu un singur clic pe site-urile oferite de internet. Astfel, la orele de limbă spaniolă, profesorul poate folosi materialul audiovizual oferit de internet atât la predarea temei noi, cât și pentru a le propune elevilor/studentilor pregătirea temelor pentru acasă în conformitate cu materialul

predat: să pregătescă diferite proiecte despre istoria și cultura țărilor hispano-americane, să privească materiale video despre marii scriitori și oameni de cultură, să vizioneze filme bazate pe operele, fragmente din care se studiază, să asculte muzică hispanoamericană etc.

Videoclipurile muzicale, la fel, pot servi drept bază atât pentru lucrul cu lexicul, cât și pentru a lucra asupra temelor de gramatică, de ex., timpurile verbelor. Toate aceste lucruri fac mult mai atractiv procesul de predare/învățare a materialului nou și ajută la asimilarea lui.

Studiind, de exemplu, un fragment literar dintr-un roman ce le pare interesant elevilor, s-ar putea privi filmul realizat după această operă și, mai apoi, lucra în cadrul orelor de studiu asupra diferitor aspecte lexico-gramaticale ce se întâlnesc în film: caracterizarea personajelor și a relațiilor existente între ele; scrierea comentariului despre subiectul sau tema dată; discutarea despre actualitatea temei; elevii/studentii își pot exprima opiniile și pot face concluzii ș.a. În timpul vizionării filmului pot fi extrase expresii idiomatice interesante, cuvinte și expresii colocviale și a lucra mai apoi cu ele, folosind exerciții tematice.

Luând drept bază frazele din film, pot fi efectuate și exerciții gramaticale (modul conjunctiv, propozițiile condiționale, transformarea din stil direct în stil indirect, folosirea verbelor *ser/estar*, al prepozițiilor *por/para*, etc.). Elevii vor lucra cu mai mult interes la aceste teme gramaticale după vizionarea filmului, deoarece au trăit evenimentele petrecute în film prin intermediul personajelor acestuia.

În același mod pot fi folosite în cadrul orelor de LS și cărțile în format audio. După ce ascultă un fragment în clasă, elevii sunt rugați să scrie sfârșitul textului audiat așa cum și-l imaginează ei, iar acasă ar putea asculta sfârșitul acestui fragment, comparând varianta sa cu cea a autorului, instigându-le totodată interesul pentru a asculta/citi cartea [2].

La fel putem lucra și cu un poem, folosind audierea versurilor, însoțită de imagini. Aceasta le va trezi elevilor un interes sporit față de el, iar dacă o să găsim pe You Tube și varianta cântată, i-ar motiva și mai mult să îndeplinească însărcinările propuse, deoarece ar putea să și cânte, acest lucru ajutându-i să înțeagă mai ușor mesajul și ideile textului.

Altă modalitate de a folosi audiovizualul la orele de LS este utilizarea anunțurilor de publicitate. Publicitatea, ca produs audiovizual, are un rol important în construirea și transformarea identităților culturale, mai ales datorită faptului că acționează din punct de vedere al experiențelor cotidiene ale fiecărei persoane [5].

Rentabilitatea folosirii anunțurilor publicitare ca material didactic la orele de LS a fost și este menționată de mai mulți profesori de limbă spaniolă, de ex., în cadrul lucrărilor Congreselor ASELE, care au loc în fiecare an în Spania sub egida Institutului Cervantes. După opiniile lor, anunțul publicitar audiovizual poate fi folosit în mai multe scopuri: pentru a genera o discuție sau dezbateri; ca mijloc de transmitere a elementelor culturale; în plan idiomatice; pentru lucrul cu structurile gramaticale; drept model de comunicare nonverbală, etc.

Având în vedere toate aceste aspecte, anunțurile publicitare, la fel, pot contribui la formarea și dezvoltarea competenței audiovizuale și a competenței de comunicare în general.

Pentru a trezi interesul elevilor/studentilor și a-i motiva să studieze o limbă străină, trebuie să ne înarmăm cu mijloace moderne de eficientizare a randamentului școlar. Aplicând la orele de LS cunoștințele căpătate pentru a face ceva util și interesant din punctul lor de vedere, ei găsesc răspunsul la întrebarea: Pentru ce să studiez limba spaniolă (sau oricare altă limbă străină)? Pentru a putea asculta muzica care îmi place, a privi filme, a privi materiale video la teme care mă interesează, a privi emisiuni de televiziune on-line etc.

Chiar dacă astăzi ceea ce îl motivează cel mai mult pe un elev/student este posibilitatea de a putea trăi și lucra într-o țară europeană, folosind permanent mijloacele audiovizuale la orele de LS, vom avea un auditoriu, ce va lucra nu doar din necesitate, ci cu interes și plăcere, deoarece vom merge în întâmpinarea aspirațiilor tinerilor de astăzi. Metodele aplicate vor depinde de experiența și măiestria

fiecărui profesor în parte, iar mijloacele audiovizuale ne oferă nenumărate posibilități de a îmbunătăți procesul de predare/învățare/evaluare, atât în cadrul orelor de studiu, cât și în afara lor, pentru a monitoriza lucrul individual al elevilor și studenților și a-l face mai interesant și eficient. Doar astfel putem răspunde la provocările epocii noilor Tehnologii Informaționale de Comunicare, în care trăim: aplicându-le în educație în mod constant și asigurând astfel un proces de predare/învățare modern, interesant și eficient.

Bibliografie

1. AMOR PÉREZ, M., DELGADO HUELVA, Á., *De la competencia digital y audiovisual a la competencia mediática: dimensiones e indicadores*, Comunicar, n° 39 v. XX, 2012, Revista Científica de Educomunicación, páginas 25-34, pág. 26.
2. BARROS BASTIDA, C., BARROS MORALES, R., *Los medios audiovisuales y su influencia en la educación desde alternativas de análisis*, Universidad y Sociedad vol.7 no.3 Cienfuegos sep.-dic. 2015.
3. GÓNZALEZ LANDA, M. C., *Competencia en comunicación lingüística y audiovisual*, en: Aula de Innovación Educativa, n 188, enero 2010.
4. IONESCU, M., RADU, I., *Didactica modernă*, Dacia, Cluj Napoca, 1995.
5. MARTÍNEZ PASAMAR, C., *El desarrollo de la competencia sociolingüística y cultural a través de la publicidad audiovisual*, ILCE - Universidad de Navarra, Actas XVI Congreso Internacional de ASELE, 2005, pág. 462-64.
6. NEAGU, C., *Predarea unei limbi străine prin intermediul internetului și instrumentelor multimedia*, Revista "iTeach: Experiențe didactice", 2013.